

Iz temne zgodovine čebelnega življenja.

(Piše *Fr. Pengov*.)

III. Čarovna past.

Kaj bi se neki zgodilo s cveticami, ko bi jim me ne izsrkavale medu? Morda bi bile veselejše in bi nas imele raje radi tega? Ali jih morda žalimo s tem, ker pijemo iz njih ta sok, ki je njihova kri?”

Tako je izpraševala mlada Balzaminica svojo izkušeno čebelno tovarišico, ki je bila mej vsem krilatim ljudstvom žuželk znana pod imenom Verbena.

Morda se vam čudno zdi, mladi prijatelji, tako vprašanje od strani zastopnice onega rodu, ki se ozir znanostij največ peča z rastlinstvom ali botaniko, od strani čebele. Ali počasi, mili moji! Pomisliti nam je, da je Balzaminica danes v prvo na paši, odkar je ugledala svetli dan; in da je mlada čbelica ob pogledu toliko in toliko rečij, ki jih ne umeva, ravno tako radovedna, kakor mlad šolarček, ko prvič pride v šolo; kdo bi ji pač to zameril?

Tudi modra Verbena ni štela tega vprašanja ukaželjne sestrice v zlo, ampak smehljaje ji je odgovorila:

„O, ne žalimo jih ne. Ravno nasprotno! Cvetne čašice bi kar prekipevale medu, ko bi ga me ne izsrebale, in dragoceni sok bi brez koristi tekkel po zemlji.“

„Kaj mar cvetlice medijo brez prestanka?“ vtakne se v razgovor Angelika.

„Seveda“, jo poučuje Verbena. „Medu jim vedno preostaja, zlasti kadar topli dežek porosi zemljico in jih zlato solnčece ogreva, kakor detece v zibelki.“

„Pa zakaj torej ne pustimo sirotic pri miru, da bi odcvele?“ utrga se iz grla Angeliki. „Iz srca sicer studim postopaštvo, ali zdi se mi vendar-le mnogo priročneje, ko bi mogle ves veliki dobiček iz vsakega cveta najedenkrat prinesiti domov. Prihranile bi si s tem dolgotrajno poletavanje od cveta pa na cvet...“

Dobra Angelika je mislila, Bog ve kako modro da je uganila. Zato jo je tembolj iznenadil srčni smeh stare Verbene.

„Shuua!“ se je zakrohotala začrnela letavka, da so se ji kar krilca tresla. Angelika je vsa začujena gledala vanjo in da je umela ta smeh, gotovo bi bila zarudela nad svojim modrim razumkom. Toda zarudeti čbelici nikoli ni treba, zato ker ravna jo vedno odkritosrčno in ničesar nimajo na sebi, da bi se jim bilo sramovati.

„Shuua, to je vse lepo“, razlagala je poredna tovarišica, ko se ji je umiril smeh. „Samo ko bi bil ta-le cvetoči vrt, ti-le travniki in cvetoče drevje samo naše! Ali poglej, dragica moja: Tu-le leti osa, tu-le čmrlj, tam-le zlata mimica, tam zopet bel, rumen, môdrikast, biserast metuljček, — in ti gomzé tukaj ves božji dan. Kar si kdo nabere, to ima in to je njegovo.“

Deliti moramo medeno slaščico tudi z raznimi drugimi čebelami. Imajo pa cvetlice obiske ne le o času, ko pluje solnce nad oblaki, ko zablesté prve zvezdice na nebu, priplahutajo sem velike vešče in somračniki (večerni metulji). Le-ti imajo urna, ozka krila, kakor lastavice in jezike dolge kakor vinska trta ročice. Ko pa postane že popolnoma temno, tedaj prišumé še cela krdela debelih, zavaljenih prstencev in svilnih prelcev — poleg tega se pa utegne kar nakrat spomniti še človek, priti s koso na travnik in v kratkem času odnesti vse cvetlice in vse cvetje domov v svoj panj. Ako bi torej hotele mé čakati, bi do zime, do vigredi, do konca sveta lahko čakale, pa ne dočakale ničesar!“

„Saj bi pa tudi ne mogle zdržati celo poletje brez dela, da bi se grele lenobno na solncu kakor kobilice“, dodala je Angelika, da bi vsaj malo popravila prejšnjo nespamet.

„Seveda, ali pri ljudeh je druga. Glejta: Celo leto ne vidita nikogar na polju, ko pa jame žito zlateti, tedaj povsodi odmeva klepanje, košnja in mlačev, in to je njih paša. Traja sicer malo časa, a takrat mora vsakdo delati za štiri. Ljudem se seveda ni bati raznih drugov iz tujih panjev, ker so si vso zemljo lepo razdelili mej seboj. Vsak ima pravico do svojega kosca. In ko bi hotel tam nabirati kdo drugi, jel bi človek upiti, potegnil bi svoje želo in odpodil neprijatelja.“

„Kako neki, da človek nas, čbelic, ne zapodi, kadar nabiramo po njegovem polju?“

„Ne odganja nas zato, ker on išče na rastlinah drugačnega medu kakor me.“

„Ali naš med ni dovolj sladak?“

„Tisto že, ali človeka samo naš med ne nasiti. Pa je tudi prevelik, in dolgo bi moral po cveticah nabirati med, da bi bil le enkrat nasičen. Zato seje človek za se posebne medunosne rastline (sladkorno peso, sladkorni trs), ruje kar cele iz zemlje, odnaša v svoje panjeve (sladkorne tovarne) in tam je baje tlači, mečka in stiska, da teko kar celi potoki medenega soku.“

„Celi potoki!“ se je zgrozila Balzaminka, „in jaz moram tu za kapljico letati cel dan! Človek bi niti ne opazil, ko bi hodile me v njegov panj po med...“

„A ha, ne opazil“, se je razvnela Verbenka; „kadar nas vidi veselo brenčati okrog svojega panja, misli, da bi mu izpile ves med. Kakor da bi mogle kedaj izpiti cel potok, in kakor bi zmanjkalo vode, ako se napijemo iz studenca! Jaz sama sem bila nekoč v takem človeškem panju, kjer po železnih koritih tekó potoki slaščice — saj oni panj ni tako daleč. Toda povem vama, čudež je bil, da sem se vrnila. Veliko, veliko čbelic je videlo obljubljeno deželo, kjer se cedi med, a vrnila sem se jaz jedina. Notri pride lahko vsaka izmej nas in se lahko nasrka sladke tekočine do sita. Ko pa hoče sladkosti pijana hiteti ven po svoje sestrice, da bi jih privedla tu sem — takrat skozi žrelce tega panja izleteti ne more in ne more. Žrelce ima tak panj sicer mnogo in velikih, ali vsako je prevlečeno s prozorno, tako rekoč nevidno mrežo. Ko priletiš do takega žrelca, že vidiš pred seboj zelene loke

in nad njimi solnčece; v tem zadeneš na vso moč z glavico v nevidno mrežo, kakor ob železna vrata in padeš doli. Niti ne vidiš je mreže, in vendar je tu. Lahko po nji lezeš, z nožicami čutiš njeno gladino — a ne vidiš ničesar. Kar pride zlobni človek, pritisne te na mrežo in ti razmečka vse ude. Takih razmečkanih sestic leži pri vsakem žrelcu človeškega panja (čebelica ima v mislih okna naših bivališč, zlasti tovaren za sladkor, ki so tolikrat smrt čebelicam; notri še pride, zlasti če je kaj medenega na mizi, ven pa ne zna) mnogo in mnogo! ...“

„Pa kako da si se ti rešila od tam?“ Mlada Balzaminka in Angelika sta se groze tresli.

„Pri zvestobi do naše matice, samo po čudežu sem odnesla zdravo kožico. Ko sem oslABLJENA, razburjena in žalostna lezla po čarovni mreži, pride majhna deklica. Videč mrtve in razmečkane čebelice, pogledala je name in rekla sočutno:

„Uboga bučelica! Nekaj kapljic sladkorja, katere si spila, moraš plačevati z življenjem. Pojdi, odprem ti okno, ti ne smeš poginiti. Glej, tu imam drobtinico sladkornega soka, zlezi mi na roko, saj vem, da me ne uješ. Napij se lepo. Zleti domov — a v drugo mi sem ne hodi! Jaz bi te tukaj ne našla, drugi bi ti pa ne odpri!“

Vrlo dekletce je imelo solzico v očesu, ki se je na solncu lesketala kakor rosna kapljica. Odprla mi je košček one skrivnostne mreže in jaz sem zabrenčala v zahvalo, kakor sem znala najlepše.“

„Pridna deklica je bila to“, je vzdihnila Balzaminka. „Jaz bi ji dala takoj najslajšega medu.“

„A jaz bi ji prinesla najkrasnejšega cvetnega prahu“, dodaja ginjena po dekletovi milosrčnosti Angelika.

„No, za tega bi se moja mala dobrotnica lepo zahvalila. Zakaj njen cvetni prah je kruh in meso. Ta daje ljudem moči in gorkote, kakor nam cvetni prah, čegar važnosti pa vedve zdaj še ne poznata. Raje se posladkata s čistim medom. A ko postaneta starejši, šel vama bo tudi trdi cvetni prah v slast in pridno ga bosta nabirali celo leto.“

„Ali ga pa tudi najdeva celo leto? Ali cvete lipa celo leto?“

„Ne cvete. Toda po nji se razcveto drugi cvetovi, kakoršnih še nista videli svoj živi dan. Zacvete vama skromna akacija, ki ima tem več medu, čim bornejša je zemlja, katera jo živi; po nji zarumené gozdovi pravega koštanja, v jeseni pa zarudé poljane naših najljubših rožic, o katerih sem slišala lani prepevati sosedovega Jelkota:

Lep je ajdov cvet,
Dá čebelcam med,
Zrno je pa naša jed.

Zamodré tudi krasna lanišča, turška detelja nam pomoli svoje krvooblite glavice, plavice in druge lepotice nam ponudijo iz svojih čašic vsaka drugačen cvetni prah. Modra plavica ima bel prašek, detelja rumen, a cvetni prah esparzetin je siv, kakor dlačice na nožicah. Ali pomnita: ko ugledata

nebroj raznovrstnega cvetja, ne nabirajta mi v svoj košek ob jednom različnega cvetnega prahu! Celemu panju bi pokazili želodček, ako bi mašili v jeden piskerček prah od raznih cvetlic! S tem bi ...“

Nenadoma je pretrgala goreča pripovedalka svojo razlago. Nad našo trojico so togo zahreščala tuja krila in pred njihovimi očmi je pal na tla živ klopčič. Bila je velika osa, jasno rumena, a na telesu je imela črne, tri-voglate madeže, kakor čarovniška znamenja. Napihnjene tipalnice so ji dajale še bolj razbojniško lice, kakor je je imela že sicer. V krempljih pa se ji je zvijalo in ječalo neko nesrečno krilato bitje.

„Kviiiit!“ jo stokala uboga žrtev v njenih krempljih, katero so našinke takoj spoznale za sestrico iz domačega panja.

Pravi prijatelj se spozna v nesreči: to vedó tudi čebelice.

Kakor strela se je zagnala pogumna Verbena od zgoraj na hrbet sovražnice, ko je uzrla pripraven trenutek.

Bil je zadnji čas. Premagana čbelica je že čutila, kako ji železni kremplji sovražnice stiskajo truplo.

Niti ustavljala se ni več, le očesca je obračala po solnčecu pričakujoč smrtno rane ...

V tem je osa-napadnica obupno vzkriknila. V trenutku je spustila svojo žrtev in padla znak na vlažno prst. Silno želo Verbenino ji je prodrlo skozi trebušni obroček.

Skušena starka še ni izpustila sovražnice. Držala se je z nogami njenega tilnika, gledala ravnodušno zadnje utripe premagane nasilnice in previdno potezala želo iz rane, da bi se ji ne zlomilo.

„Shuua!“ bučala je zadovoljno. „Mravljinja kislina, v kateri so namočeni naši meči, ima znamenite učinke.“

Smrti oteta mladica vsa utrujena in po celem telesu se tresoč, prihiti zdajci k svoji osvoboditeljici, jo hvaležno liže in radostno s krilci trepeče. Tudi Balzaminka in Angelika, ki sta bili doslej skriti za širokim listom, pribežita na dan in voščita srečo družici. A vse tri mladice prosijo prestrašene starejšo tovarišico:

„Letimo proč, domov!“

A starka odvrne: „Ne, tu na tleh nam ne grozi nikdar tolika nevarnost, nego v zraku. Odpočijte si še trenutek, gotovo ste strahu utrujene. Pokrepčajte se malo z medom. Veste-li, kdo je bil vaš napadnik? Oglejte si ga dobro. Bila je osa roparica ali čebelni volk.“

Z grozo in radostjo so ogledovale mladice ubito oso, ki se je v zadnjih bojih komaj še vidno otresala, dokler ni popolnoma dotrepetala. Tako nekako, kakor naše znanke zabodeno oso, gleda antilopa na umirajočega jagvarja ...

